

відповідну грошову компенсацію, оцінювання її розміру здійснюється на основі принципу справедливості й з урахуванням практики, що склалася.

Отже, можемо підсумувати, що, незважаючи на наявні концептуальні внутрішні та зовнішні протиріччя, інститут відшкодування моральної шкоди загалом поступово обирає позитивні тенденції розвитку, що, зокрема, віддзеркалюється висуванням прогресивних законопроектів. Найголовніше, що українська правова система пронизана зобов'язаннями міжнародних договорів у сфері прав людини та держава загалом тяжіє до демократичних перетворень.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n5471> (дата звернення: 27.10.2018).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Закон України від 17 лип. 1997 р. № 475/97ВР. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 24.10.2018).

3. Юренко А.В. Відшкодування моральної шкоди у зарубіжних країнах. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/20098/3-18.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 05.05.2019).

УДК 347.778 (043.2)

Цап А.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шуст Н.Б., д.с.н., професор

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НАУКОВЕ ВІДКРИТТЯ

Однією з найважливіших сторін життя людини є творча діяльність. Вона надає особистості можливість реалізувати свої здібності, розкрити та донести до людей свій талант. В умовах ринкових відносин, результати творчої діяльності здатні стати товаром, що приносить прибуток його творцю. Разом з тим розвиток будь-якої сфери творчості має особливе значення для всього суспільства. Накопичені досягнення людського розуму складають культурний спадок нації, визначають науково-технічний потенціал суспільства, обумовлюють його прогресивний розвиток.

Саме тому у збереженні творчих результатів та захисті інтересів їх творців зацікавлені не тільки вони самі, а й суспільство у цілому. Це вирішується через встановлення спеціального правового режиму творчих результатів, який надає їх творцю виключну можливість розпоряджатися ними, а також протидіяти безконтрольному тиражуванню і поширенню інтелектуального продукту тими, хто прагне заробити на цьому.

Правовий механізм захисту прав творця має за мету стимулювати подальші творчі пошуки, гарантувати право на справедливе винагородження праці творця, створити фінансові передумови реалізації нових ідей. Творча діяльність або просто творчість – це діяльність, внаслідок якої народжується щось якісно нове, що відзначається неповторністю, оригінальністю і суспільно-історичною унікальністю.

Творчість властива тільки людині, адже, крім неї, творити не здібна жодна істота. Суб'єктом творчої діяльності може бути тільки людина. Природа інколи також створює унікальні шедеври, але в природі здійснюється процес розвитку, а не творчості. Творчість – процес усвідомлений, цілеспрямований і, як правило, передбачуваний [1, с. 13].

Відповідно до ст. 457 Цивільного кодексу України науковим відкриттям є встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання. На міжнародному рівні наукові відкриття, відповідно до пункту ст. 2 Конвенції про заснування Всесвітньої інтелектуальної власності, прийнятої на дипломатичній конференції 14 липня 1967 р., наукові відкриття включено до об'єктів інтелектуальної власності. Вперше визначення поняття відкриття було дане в «Положенні про відкриття, винаходи і раціоналізаторські пропозиції» від 21 серпня 1973 р. № 584, що затверджене Радою Міністрів СРСР і майже тотожно відтворено в ст. 457 ЦК України.

Також слід зазначити, що охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності передбачена і в ст. 54 Конституції України громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають з різними видами інтелектуальної власності [2].

Об'єктами відкриттів є закономірності, властивості, та явища світу. Отже, об'єкти відкриттів можна умовно розподілити на три об'єкти:

- об'єкт закономірності;

- об'єкт властивості;
- об'єкт, як явища матеріального світу.

Названі об'єкти відкриттів можуть бути визнаними відкриттям лише за умови, що вони не були відомі раніше і виявлені вперше у світі [3, с. 93].

Згідно із ст. 458 Цивільного кодексу України автор наукового відкриття має право надавати науковому відкриттю своє ім'я або спеціальну назву. Право на наукове відкриття засвідчується дипломом та охороняється в порядку встановленому законом [4].

Наукове відкриття як один із видів нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності, має певну специфіку. Враховуючи те, що предметом наукового відкриття є встановлення невідомих раніше, але об'єктивно закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання, наукове відкриття не може бути привласнено особою – автором, а є суспільним надбанням. Право на наукове відкриття засвідчується дипломом.

Диплом на наукове відкриття засвідчує:

- визнання встановлених закономірностей, властивостей та явищ;
- матеріального світу науковим відкриттям;
- пріоритет наукового відкриття;
- авторство на наукове відкриття (у разі співавторства диплом на наукове відкриття видається кожному із авторів з вказівкою в ньому інших співавторів). Диплом на наукове відкриття містить назву наукового відкриття, дату пріоритету наукового відкриття, дані щодо автора (співавторів) наукового відкриття, заявника та дату подання заявки на наукове відкриття [5, с. 89].

Отже, право інтелектуальної власності на наукове відкриття є дуже важливим для нашого суспільства, оскільки це є надбанням людства, яке допомагає розвиватися та досягати своєї мети.

Література

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В., Тропіна О.М. Інтелектуальна власність. Дніпро, 2018. 140 с.
2. Конституція України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. О.П. Світличний. Київ: НУБіП України, 2016. 257 с.
4. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

5. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навч. посіб. В.К. Матвійчук, С.А. Пилипенко, Т.П. Устименко та ін. / за ред. І.С. Тімуш, Ю.В. Нікітіна, В.П. Мироненко. Київ. Національна академія управління, 2014. 353 с.

УДК 347.2(043.2)

Черкавська Н.Р., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шуст Н.Б., д.с.н., професор

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СПІЛЬНОГО СУМІСНОГО МАЙНА ПОДРУЖЖЯ У ФАКТИЧНОМУ ШЛЮБІ

На сьогодні дедалі поширенішою стає тенденція спільного проживання чоловіка та жінки, нібито у шлюбі, проте без узаконення таких відносин. Саме відсутність законодавчого закріплення та належного цивільно-правового регулювання такого явища як «фактичний шлюб» і призводить до низки проблем, що виникають тоді, коли постає питання визначення режиму спільного сумісного майна такого подружжя та його поділу.

Відповідно до ч. 1 ст. 74 Сімейного кодексу України (далі – СК України) якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними. На майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, поширюються положення глави 8 цього Кодексу [1]. Однак варто зазначити, що ця конструкція не відповідає загальним правилам нормотворчої техніки, а саме вимогам щодо лаконічності та водночас ємності юридичних термінів і конструкцій. Доцільним було б закріплення замість цієї громіздкої конструкції терміну «фактичне подружжя» [2].

Згідно зі статтею 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя [1].